

Beleids- en begrotingstoelichting

ONROEREND ERFGOED

Begroting 2027

INHOUDSTAFEL

I.	KLEMTONEN VAN DE MINISTER	3
II.	TOTALEN BBT	5
III.	BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID	5
IV.	BELEIDSVELD I ONROEREND ERFGOED	6
1.	ISE-OVERKOEPELEND BELEID	6
2.	ISE THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED	6
2.1.	Vlaamse Gemeenschap	6
2.2.	DAB's en rechtspersonen	8
3.	ISE PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG.....	8
3.1.	Vlaamse Gemeenschap	8
3.2.	DAB's en rechtspersonen	11
4.	ISE KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG	11
4.1.	Vlaamse Gemeenschap	11
4.2.	DAB's en rechtspersonen	13
V.	APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	13
1.	Apparaatskredieten	13
2.	Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	14
VI.	LIJST MET AFKORTINGEN	15

I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER

De Vlaamse Regering zet de rekeningen op orde: in 2027 brengen we de begroting opnieuw in evenwicht. Dat gaat onvermijdelijk gepaard met besparingen en dus met keuzes: wat is een kerntaak voor een overheid en wat niet? Is Onroerend Erfgoed zo'n kerntaak? Wel, ons onroerend erfgoed vertelt wie we zijn en waar we vandaan komen. Het blijft bijzonder waardevol om dit erfgoed te bewaren, maar ook om het leven te blijven geven. Vlaanderen zal daarom blijven investeren in onroerend erfgoed en zal ook blijven inspanningen doen om de bevolking te enthousiasmeren voor deze historische erfenis.

In 2027 zet ik daarom verder in op 3 krachtlijnen. We brengen het Verhaal van Vlaanderen tot leven. We maken het eenvoudiger om met erfgoed aan de slag te gaan. En we gebruiken onze middelen slimmer, zodat publieke investeringen meer private investeringen in beweging zetten.

We vertellen het Verhaal van Vlaanderen

Erfgoed is meer dan stenen alleen. Achter onze kerken, kastelen, landschappen, standbeelden en historische plekken schuilen verhalen die het verdienen om verteld te worden. Die verhalen maken ons erfgoed zichtbaar, herkenbaar en betekenisvol.

In 2027 zetten we dan ook verder in op de maatschappelijke verankering en zichtbaarheid van ons erfgoed. We ondersteunen eigenaars en beheerders van religieus erfgoed bij het openstellen van hun gebouwen voor een breed publiek. Via onder meer inspirerende voorbeelden en gerichte ondersteuning willen we meer religieuze erfgoedsites openstellen en zo hun maatschappelijke meerwaarde versterken. Daarnaast zetten we verder in op de herbestemming van religieus erfgoed. Daarbij verschuift de focus steeds meer van visievorming naar uitvoering en openstelling. De zorg voor religieus erfgoed moet niet alleen leiden tot behoud, maar ook tot nieuwe kansen voor gebruik, beleving en ontmoeting.

Ook via andere publieksinitiatieven brengen we de verhalen achter monumenten, erfgoedsites, standbeelden en historische figuren opnieuw tot bij een breed publiek. Na de opstart van nieuwe initiatieven in 2026 bouwen we daar in 2027 op verder, met bijkomende realisaties en open oproepen die lokale besturen en eigenaars de kans geven om mee te stappen in het verhaal. Zo versterken we de betrokkenheid van lokale gemeenschappen en maken we duidelijk welke plaats erfgoed inneemt in het Verhaal van Vlaanderen.

We werken drempels weg

Wie zorg wil dragen voor erfgoed, moet daarbij worden geholpen - en niet worden gehinderd. Vandaag botsen eigenaars, beheerders en lokale besturen nog te vaak op ingewikkelde regels, lange procedures en onduidelijkheid over wat wel en niet kan. Dat werkt ontmoedigend. Daarom maken we de regelgeving eenvoudiger, duidelijker en werkbaarder.

We schrappen overbodige regels en procedures, maken verantwoordelijkheden duidelijker en zorgen voor meer rechtszekerheid. We willen eigenaars sneller duidelijkheid geven over welke ingrepen mogelijk zijn en voor welke werken zij op ondersteuning kunnen rekenen. Tegelijk moet het Agentschap zich nog sterker opstellen als een toegankelijke en constructieve partner die meedenkt en oplossingen helpt zoeken.

Ook ons beschermingsbeleid bekijken we kritisch. We willen gericht beschermen, zodat we beter kunnen beschermen. Bescherming mag geen automatisme zijn, maar moet het resultaat zijn van een bewuste, breedgedragen keuze voor erfgoed met een uitzonderlijke erfgoedwaarde en betekenis voor de gemeenschap. Voor eigenaars moet bovendien helder zijn wat een bescherming betekent en welke kansen daartegenover staan.

We stimuleren investeringen in erfgoed

Erfgoedzorg vraagt investeringen. De overheid kan en moet daarin haar verantwoordelijkheid opnemen, maar publieke middelen alleen volstaan niet. Daarom hervormen we ons financiële instrumentarium, zodat beschikbare middelen doelgerichter worden ingezet en investeringen maximaal worden gestimuleerd.

We vereenvoudigen het premiestelsel en optimaliseren de erfgoedlening zodat deze beter aansluit bij de noden van eigenaars die willen investeren in erfgoed. Samen bouwen we verder aan een eenvoudiger, toegankelijker en doelgerichter financieel instrumentarium.

We verkennen daarnaast ook andere financierings- en samenwerkingsvormen. Publieke middelen, private investeringen, ondernemerschap en partnerschappen moeten elkaar meer versterken. Dat doen we onder meer voor religieus erfgoed en historische landgoederen, waar we zoeken naar toekomstgerichte modellen die behoud, gebruik en economische haalbaarheid met elkaar verzoenen.

Een erfgoedbeleid dat goesting geeft

Met deze keuzes bouwen we aan een erfgoedbeleid dat duidelijker, eenvoudiger en ambitieuzer is. Een beleid dat erfgoed zichtbaar maakt, openstelt en betekenis geeft. Een beleid dat eigenaars, beheerders, lokale besturen, ondernemers en burgers ondersteunt.

Want erfgoed heeft pas echt toekomst wanneer mensen fier op dat van hier zijn, er verantwoordelijkheid voor opnemen en er zelf mee aan de slag willen gaan.

2027 is een bijzonder jaar omdat er in de hele Vlaamse Overheid grote inspanningen gedaan worden om de begroting terug in evenwicht te krijgen. Toch zal niets verhinderen dat we vorm blijven geven aan een ambitieus beleid voor ons Onroerend Erfgoed – zoals u ook in dit document zal kunnen vaststellen.

II. TOTALEN BBT

TOTAAL - ONROEREND ERFGOED, excl. apparaatskredieten en programma B

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	2.814	255	0	121.014	128.980
Bijstelling BO 2027	609	0	0	-2.260	-13.925

BO 2027	3.423	255	0	118.754	115.055
----------------	--------------	------------	----------	----------------	----------------

III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID

Deze rubriek behoeft geen bijkomende toelichting.

IV. BELEIDSVELD I ONROEREND ERFGOED

PROGRAMMA QG - ONROEREND ERFGOED

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	2.814	255	0	121.014	128.980
Bijstelling BO 2027	609	0	0	-2.260	-13.925
BO 2027	3.423	255	0	118.754	115.055

(duizend euro)

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Deze rubriek behoeft geen bijkomende toelichting.

2. ISE THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED

2.1. Vlaamse Gemeenschap

THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM ONROEREND ERFGOED, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	48	48	255	0	255
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	48	48	255	0	255

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	4.605	953	5.558	5.277	-397	4.880
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	4.605	953	5.558	5.277	-397	4.880
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting:

Dit ISE omvat alle taken, doelstellingen en budgetten die verband houden met het beleidsveld Onroerend Erfgoed en die niet eenduidig toe te wijzen zijn aan de andere twee ISE's. Tijdens deze regeerperiode stellen we dit ISE in het teken van het enthousiasmeren van de Vlaming

voor erfgoed, met grotere aandacht voor het promoten van erfgoed(zorg) en het uitdragen van de resultaten die het beleid en de sector boeken.

VAK onder het ISE 'thema-overschrijdend instrumentarium Onroerend Erfgoed' vertegenwoordigt 4,7% van de beleidskredieten van Onroerend Erfgoed. Hoewel dit budget het minst zwaar doorweegt, vallen hier vaak nieuwe initiatieven en beleidsdoelstellingen onder. Ook de twee begrotingsfondsen van Onroerend Erfgoed situeren zich binnen dit ISE. De rechtsgrond van het Fonds Onroerend Erfgoed biedt een waaier aan uitgavensoorten. De bestedingen gebeuren tot nu toe uitsluitend op basis van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Op het Fonds Onroerend Erfgoed rekenen we onder meer kosten voor de digitalisering van het archief aan. Op het Fonds Handhaving Onroerend Erfgoed rekenen we kosten aan voor de handhaving van de onroerenderfgoedregelgeving.

In constant beleid werd het VAK en het VEK verminderd met 270 keuro. Voor het constant beleid houden we deze besparing aan. In het kader van de besparingsinspanningen wordt gewerkt aan een performante en sobere overheid; voor de Vlaamse overheid betekent dit 40.000 keuro minder VAK en VEK. De concrete doorvertaling op entiteitsniveau zal plaatshebben in de loop van 2027.

De grootste recurrente budgetposten onder dit ISE zijn:

- Kosten voor onderzoek van archeologische toevalsvondsten (900 keuro VAK);
- ICT-kosten voor toepassingen voor externe gebruikers (1.019 keuro VAK);

1° Alle kosten voor verschillende vormen van externe communicatie (1.885 keuro VAK).

Andere kosten kunnen behoorlijk sterk fluctueren in functie van nieuwe beleidsinitiatieven. Voor 2027 gaat het om:

2° We behouden onze focus op vakmanschap, via enerzijds een specifieke opleiding voor restauratief schrijnwerk georganiseerd door Syntra, en anderzijds de doorvertaling van een terreinanalyse in beleidsindicatoren;

2° We doen extra inspanningen om sterke verhalen naar buiten te brengen. Dat gaat bijvoorbeeld over het ontwikkelen van een nieuwe formule voor Open Monumentendag in samenspraak met Herita;

3° Verder inzetten op erfgoed dat mee het Verhaal van Vlaanderen vertelt;

4° Een strategie en studiedag rond jongeren.

In 2027 voorzien we hiervoor 943 keuro extra VAK.

Relevante begrotingsartikelen:

QG0-1QGD2AA-WT

QG0-1QGD4AB-WT

QG0-1QGD4AC-WT

QG0-9QGDTAB-OW

QG0-9QGDTAC-OW

2.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing

3. ISE PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG

3.1. Vlaamse Gemeenschap

PARTNERSCHAPPEN ONROERENDERFGOEDZORG, Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	16.853	18.464	35.317	29.440	-7.602	21.838
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	16.853	18.464	35.317	29.440	-7.602	21.838
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting:

Onder het ISE 'partnerschappen rond onroerendergoedzorg' staan partnerschap en samenwerking centraal. Samen met partners uit overheid, middenveld en sector wordt binnen dit ISE gewerkt aan afgebakende thema's met scherpe doelstellingen die bijdragen aan brede maatschappelijke ontwikkelingen. Deze regeerperiode stellen we dit ISE in het teken van de 'Fier op dat van hier'-deals en het bundelen van de krachten met partners rond sterke erfgoedthema's en maatschappelijke uitdagingen waar erfgoed een deel van de oplossing kan zijn.

Het VAK onder dit ISE vertegenwoordigt 29,7% van het totale VAK van de beleidskredieten Onroerend Erfgoed.

Met uitzondering van de beheerskosten aan PMV voor het beheer van de erfgoedleningen en de zeer beperkte verplichte bijdrage aan het Werelderfgoedfonds (UNESCO) bevat dit ISE in 2027 uitsluitend subsidies, waarvoor de rationaliseringsoefening verdergezet wordt. Steun aan actoren en projectsteun moet beter aansluiten bij de actuele beleidsprioriteiten - wat bijvoorbeeld betekent dat we ze heroverwegen in functie van de verwachte resultaten. We zorgen er ook voor dat ze op termijn een uitsluitende rechtsgrond hebben in de eigen sectorale regelgeving. Voor de meeste subsidies is dat al zo.

We maken een onderscheid tussen steun aan partners en projectsteun. Erkende erfgoedactoren zijn:

- Intergemeentelijke onroerendergoeddiensten (IOED'en);

- Onroerenderfgoeddepots;
- Onroerenderfgoedgemeenten (OEG'en);
- Vlaamse Erfgoednetwerken.

Sinds 15 april 2026 zijn projectsubsidies mogelijk voor:

- Participatieve of sensibiliserende projecten;
- Onderzoeksprojecten;
- Projecten die passen binnen de beleidsdoelstellingen, vermeld in de beleidsnota Onroerend Erfgoed;
- Projecten met een uitzonderlijk, onvoorzien of urgent karakter die passen binnen de beleidsdoelstellingen, vermeld in de beleidsnota Onroerend Erfgoed (en dit op initiatief van de minister) en dit zonder oproep.

De grootste budgettaire wijzigingen zijn een gevolg van de cyclische, meerjarige verbintenissen voor de erkende IOED'en en OEG'en.

- Voor de IOED'en start een nieuwe, meerjarige erkennings- en subsidieperiode met ingang van 2027 (zoals bepaald in de Onroerenderfgoedregelgeving). 26 IOED'en zijn subsidiegerechtigd en kunnen elk aanspraak maken op 120 keuro/jaar. We leggen die subsidies vast voor 6 jaar.
- Voor de onroerenderfgoedgemeenten start een nieuwe, meerjarige erkennings- en subsidieperiode met ingang van 2027 (eveneens zoals bepaald in de Onroerenderfgoedregelgeving). 13 onroerenderfgoedgemeenten zijn momenteel subsidiegerechtigd: Brugge, Gent en Leuven krijgen elk 90 keuro/jaar; Diksmuide, Lier en Roeselare krijgen 50 keuro/jaar; en de andere erkende OEG'en krijgen elk 10 keuro/jaar. We leggen die subsidies vast voor 6 jaar.
- Dit resulteert in ongeveer 20 miljoen euro extra VAK tegenover de BA2026.

De middelen die in 2027 nodig zijn voor de subsidiëring van de (boven)lokale erfgoedactoren worden opgevangen door een compensatie vanuit de enveloppe van de premiekredieten. Binnen deze enveloppe is er budgettaire ruimte vermits er in 2027 (in tegenstelling tot 2026) geen nieuwe vastleggingen dienen genomen te worden voor de erfgoedpremies via oproep.

Een tweede, significant budgettair verschil tegenover de BA2026 is de verhoging van de werkings- en beheerssubsidie met 892 keuro aan Herita als enig erkend Vlaams Erfgoednetwerk.

Andere beleidsinitiatieven voor 2027 zijn:

- 1° Het verder uitrollen van twee initiatieven waarmee de verhalen verbonden aan gebouwen, standbeelden of gedenktekens tot leven gebracht worden;
- 2° Een begeleidingstraject voor zes eigenaars van historische landgoederen, om hen te ondersteunen in het complexe ontwikkelvraagstuk waar ze voor staan;
- 3° Binnen de context van de 'Fier op dat van hier'-deal rond Toekomstgerichte zorg voor religieus erfgoed verbreden we de aanpak van parochiekerken, abdijen, kloosters en ander privaat religieus erfgoed. In 2027 verschuift de focus ook naar concrete uitvoering en realisaties;
- 4° Ik zet in op de openstelling van kerkelijk erfgoed en stimuleer eigenaars en beheerders om kerken op een laagdrempelige en aantrekkelijke manier toegankelijk(er) te maken voor een breed publiek;
- 5° De start van de restauratie en herwaardering van Thermae Palace;

6° Op basis van de ervaring van een eerste samenwerking in 2026 met enkele regionale erfgoedstichtingen, wordt een verderzetting van de ondersteuning voor hun bijdrage aan de Vlaamse erfgoedbeleidsdoelstellingen in 2027 overwogen.

Tot slot is er een technische verschuiving door de investeringen van het Rubenskasteel onder te brengen onder het ISE 'Kwaliteit van Onroerenderfgoedzorg'. Hetzelfde budget is daar terug te vinden onder een nieuw gecreëerd begrotingsartikel.

Het VEK op dit ISE neemt af met 7.602 keuro. Dit is het gevolg van twee bewegingen: 9.000 keuro minder VEK voor de subsidie voor het Thermae Palace in Oostende; Extra VEK als gevolg van extra VAK op dit ISE in 2027.

Relevante begrotingsartikelen:

QGO-1QGD2BA-WT

QGO-1QGD2BC-WT

QGO-1QGD2BD-WT

QGO-1QGD2BE-WT

QGO-1QGD2BF-WT

3.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing

4. ISE KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG

4.1. Vlaamse Gemeenschap

KWALITEIT ONROERENDERFGOEDZORG, Vlaamse Gemeenschap

	AO			TO		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	398	70	468	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)	2.416	491	2.907	0	0	0

(duizend euro)

Totaal	2.814	561	3.375	0	0	0
---------------	--------------	------------	--------------	----------	----------	----------

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	92.456	-24.227	68.229	82.780	-7.347	75.433
Toelagen (interne stromen (IS))	100	2.550	2.650	100	1.421	1.521
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	7.000	0	7.000	11.383	0	11.383
Totaal	99.556	-21.677	77.879	94.263	-5.926	88.337
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting:

Het ISE 'Kwaliteit van de onroerenderfgoedzorg' stelt het kwalitatief beheer van onroerend erfgoed centraal. Onder dit ISE bundelen we investeringen via instrumenten zoals premies en erfgoedleningen. Daarmee geven we financiële ondersteuning aan erfgoedbeheerders voor de instandhouding, restauratie en herwaardering van onroerend erfgoed.

Het VAK onder het ISE 'Kwaliteit onroerenderfgoedzorg' vertegenwoordigt 65,6% van de beleidskredieten Onroerend Erfgoed.

Vroeger bestond het financieel instrumentarium van Onroerend Erfgoed om het beschermd patrimonium kwalitatief te verbeteren, in goede staat te behouden of te herwaarderen uitsluitend uit vraaggestuurde premies. Ondertussen zijn er ook aanbodgestuurde premies, met name de erfgoedpremies via oproep, die ingepland kunnen worden in jaren dat er budgettaire ruimte is. Die budgettaire ruimte is relatief gelet op de historische wachtlijst.

In 2027 moet er budget worden vrijgemaakt voor subsidies aan erkende intergemeentelijke onroerenderfgoeddiensten en aan erkende onroerenderfgoedgemeenten (zie onder ISE Partnerschappen rond Erfgoedzorg). Deze subsidies betreffen cyclische, meerjarige verbintenissen, die we ook meerjarig vastleggen. Hierdoor is er in 2027 ongeveer 20 miljoen euro minder budgettaire ruimte binnen de premiekredieten. Dit heeft geen impact op de vraaggestuurde premies. Maar er is in 2027 geen budgettaire marge binnen de premiekredieten voor de toekenning van erfgoedpremies via oproep.

In globo betekent dit concreet 21.957 keuro minder VAK voor de premiekredieten in 2027 in constant beleid. Inclusief een netto besparing van 2.272 keuro rest 68.095 keuro VAK voor premies in 2027, verdeeld over:

- Erfgoedpremies volgens de standaardprocedure
- Wachtlijstdossiers
- Onderzoekspremies
- Premies voor archeologisch onderzoek
- Premies voor varend erfgoed

Voor de erfgoedleningen is 7.000 keuro VAK beschikbaar, dat maximum tot 10.000 keuro VAK wordt aangevuld via de VAK-ruiter. We stemmen de optimalisering van de erfgoedleningen af op de vereenvoudiging van het premiestelsel.

De investeringen voor het Rubenskasteel brengen we niet meer onder in het ISE 'Partnerschappen rond onroerenderfgoedzorg' maar onder het ISE 'Kwaliteit van onroerenderfgoedzorg'. Het budget behouden we op 2.650 keuro VAK.

Andere beleidsinitiatieven zonder directe budgettaire impact zijn:

- Het afronden van het lopende traject om regelgeving te vereenvoudigen en het premiesysteem te optimaliseren;
- Het uitwerken van een handhavingsprogramma en nagaan hoe we de nieuwe, veralgemeende mogelijkheid tot bestuurlijke sanctionering van inbreuken en door het parket geseponeerde misdrijven vorm kunnen geven.

Relevante begrotingsartikelen:

QGO-1QGD2CA-WT
QGO-1QGD2CB-WT
QGO-1QGD2CB-PA
QGO-1QGD5CY-IS
QGO-9QGDACB-OP
QGO-9QGDACB-OW

4.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing

V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

PROGRAMMA QA - QGO - AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	1.258	0	0	25.001	24.977

Bijstelling BO 2027	0	0	0	614	540
BO 2027	1.258	0	0	25.615	25.517

Inhoudelijke toelichting:

Op het programma QA 'apparaat' is er in constant beleid een delta van 614 keuro VAK en 540 keuro VEK tegenover BA26.

Deze delta is grotendeels toe te schrijven aan 449 keuro extra VAK en VEK voor de indexering van de lonen.

Op de toelagen aan strategische adviesraden is een generieke besparing afgesproken binnen de Vlaamse overheid. Voor de toelage aan de SARO betekent dit een vermindering van 19 keuro VAK en VEK.

Binnen het programma apparaat is er daarnaast een netto compensatie van 145 keuro VAK, die bijna integraal is toe te wijzen aan de overheveling van loonkredieten op het begrotingsartikel QG0-1QAG2ZZ-LO als gevolg van de inkanteling van de inspecteurs handhaving vanuit het departement Omgeving naar het agentschap Onroerend Erfgoed. Voor het VEK is er dezelfde impact door deze inkanteling maar de impact van het VEK op het programma apparaat is verlaagd met 75 keuro tot 71 keuro VEK. Dit is het gevolg van 75 keuro batig VEK op het begrotingsartikel QG0-1QAG2ZZ-WT, waarop we de apparaatsgebonden werking van het agentschap Onroerend Erfgoed aanrekenen.

Verder is er binnen het programma apparaat een bijstelling met 38 keuro VAK en 38 VEK als gevolg van een Europese subsidie: het agentschap Onroerend Erfgoed is partner in Het *European Partnership Resilient Cultural Heritage* (EP RCH) binnen de Onderzoeks- en Innovatiecluster 2: Cultuur, Creativiteit en Inclusieve Samenleving van het HORIZON Europe werkprogramma 2025 (HORIZON-CL2-2025-03-HERITAGE-01). Concreet is het doel de organisatie van 7 onderzoekscalls rond prioritaire onderzoeksthema's uit de strategische onderzoeks- en innovatieagenda (SRIA). De kosten worden deels gesubsidieerd door de Europese Commissie.

Relevante begrotingsartikelen:

QG0-1QAG2ZZ-LO

QG0-1QAG2ZZ-WT

QG0-1QAG2ZW-IS

QG0-9QADAZZ-OW

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

VI. LIJST MET AFKORTINGEN

Afkorting	Betekenis
AO	Algemene ontvangsten
BA	Begrotingsaanpassing
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BO	Begrotingsopmaak
DAB	Dienst met afzonderlijk beheer
EP RCH	European Partnership Resilient Cultural Heritage
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
HORIZON	Horizon Europe-programma
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IOED	Intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst
IS	Interne stromen
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern verzelfstandigd agentschap
keuro	duizend euro
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Lonen (ESR-aggregaat)/ leningontvangsten
OE	Onroerend Erfgoed
OEG	Onroerenderfgoedgemeente
OI	Ontvangsten interne stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten leningen
OP	Ontvangsten participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten werking en toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
QA	Programma apparaat
QG	Programma Onroerend Erfgoed
SRIA	Strategische onderzoeks- en innovatieagenda
Syntra	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming — Syntra Vlaanderen
TO	Toegewezen ontvangsten
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
WT	Werking en toelagen (ESR-aggregaat)